

2/06

Irizpena

EUSKAL AUTONOMIA
ERKIDEGOKO ENPLEGU

Legearen Aurreproiektuari buruzkoa

Bilbo, 2006ko apirilak 26

C E S

Euskadiko Ekonomia eta Gizarte
Arazoetarako Batzordea

Consejo Económico
y Social Vasco

© Argitalpena: Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordea
Gran Vía, 35-1. solairua
48009 Bilbo
www.cesvasco.es

Maketazioa eta fotomekanika: Argia Servicios Gráficos, S. L.

Inprenta: Gestingraf, S. A. L.

Lege Gordailua: BI-481-06

Irizpena

I

AURREKARIAK

2006ko otsailaren 27an, Justizia, Enplegu eta Gizarte Segurantza saileko idazkia aurkeztu zen Euskal Ekonomia eta Gizarte Kontseiluan, eta idazki horretan Euskal Autonomia Erkidegoko Enplegu Legearen Aurreproiektuaren txostena eskatzen da, Euskal Ekonomia eta Gizarte Kontseiluaren ekainaren 27ko 9/1997 Legearen 3.1.d) artikuluan ezarritakoaren arabera.

Legearen aurreproiektu hori EAEko Autonomia Estatuaren 10.25 artikulua *“Euskal Herriko jarduera ekonomikoa sustatu, ekonomia garatu eta horren plangintza ekonomia-ordenantza orokorraren arabera egiteko”* ematen dion eskumen esklusiboan oinarritzen da, bai eta lan-legeria betearazteko 12.2 artikuluan eratzikitako eskumenean ere, hain zuzen ere, *“esparru horretan Estatuak gaur egun dituen ahalmen eta eskumenak bereganatuz lan-harremanei dagokienez: horrez gain, lan-legeria betearazteko Estatuak dituen zerbitzuak antolatu, zuzendu eta babesteko ahalmena ere bereganatu behar du, lan-baldintzak gizarte-garapenari eta -aurrerapenari egokitzeko helburuarekin, langileen prestakuntza osoa sustatuz”*.

Azkenik, langabeziaren politika pasiboari dagokienez, langabeziaren prestazioak Gizarte Segurantzari buruzko Lege Orokorrean sartzen direla aintzat hartuta (III. tituluaren arautu dira. Langabeziaren ondoriozko babesa, Gizarte Segurantzari buruzko Lege Orokorrearen testu bategina- ekainaren 20ko 1/1994 Legegintzako Errege Dekretua), 18.2 artikulua kontuan izan behar dugu. Artikulu horren arabera, *“Gizarte Segurantzaren inguruan, Euskal Herriari dagokio legeria garatu eta Estatuko oinarritzko legeria betearaztea, legeria horren ekonomia-araubidea osatzen duten arauak izan ezik, eta Gizarte Segurantzaren ekonomia-araubidea kudeatzea. Artikulu horren 4. paragrafoaren arabera, EAEk “helburu horietarako, bere lurraldearen barruan, aurretik aipatu gaiekin zerikusia duten zerbitzu guztiak antolatu eta administratu ahal izango ditu, eta instituzioak, erakundeak eta fundazioak babestuko ditu Osasunari eta Gizarte Segurantzari begira; hala*

ere, Estatuak artikulua honetan jasotako eginkizun eta eskumenak betetzeko ikuskeren maila handia erreserbatuko du."

Hori guztia, "bizi- eta lan-baldintzak hobetzera bideratutako politika bultzatu eta lana areagotu nahiz egonkortasun ekonomikora zuzendutako neurriak hartzeko" helburuarekin egin da, EAEko Autonomia Estatutuaren 9.2. artikuluko b) eta c) letretan adierazitakoa aintzat hartuta, eta Estatuaren eskumen-eremuari kalterik egin gabe. Izan ere, Gobernuari dagokio, Lan eta Gizarte Gaietarako Ministerioaren bitartez, eta Lan Gaietarako Sektoreko Konferentzian hartutako akordioen esparruan, enplegu-politika koordinatzea, lege maila duten arauen proiektuak onestea, lan-merkatuko bitartekaritza nahiz enplegua emateko arauzko xedapenak egin eta onestea, enplegua sustatzea, langabezia babestea, Estatuan lanerako lanbide-prestakuntza eta prestakuntza etengabea eskaintzea, eta langabeziaren ondoriozko prestazioak kudeatu eta kontrolatzea. Eskumen horietan oinarrituz, indarrean dago Enpleguari buruzko abenduaren 16ko 56/2003 Legea, gai horiek arautzeko oinarritzko Lege gisa hartuta.

Legearen aurreproiektu hori 2003-2006 Erakundearen arteko Enplegu Planaren 6. artikuluko 5 paragrafoan jaso zen, Gobernu Kontseiluak 2003ko uztailaren 22an onetsitakoan, hain zuzen. Kasu horretan, Enplegurako Europako Estrategian (eta Luxenburgoren, Lisboan, Nizan eta Bartzelonan hurrenez hurren egindako Europako Kontseiluetan aurkeztutakoetan) zehaztu helburuak eskuratzeko jarduerak ezarri ziren.

Azken batean, Lege horren bidez Enpleguaren Euskal Kontseilua eta Enpleguaren Lurralde Kontseiluak sortu, arautu eta horien jardunbideari buruzko ekainaren 15eko 121/2004 Dekretua indargabetu da (aldi berean, Enpleguaren Euskal Kontseilua sortu eta arautzeari buruzko maiatzaren 2ko 75/2001 Dekretua indargabetu zen, aurreko 2003-2006 Erakundearen arteko Enplegu Planean ezarritakoaren ondorioz sortutakoa).

Martxoaren 1ean, agiriaren kopia bidali zitzaizkien Kontseiluaren Osoko Bilkurako kide guztiei, proposamenak eta iritziak igorri eta horiek Lan Kontseilu egokiari helarazteko helburuarekin, Euskal Ekonomia eta Gizarte Kontseiluaren Jardunbideari buruzko Erregelamenduan ezarritakoari helduta.

Martxoaren 17an eta 30ean Garapen Ekonomikoaren Batzordea bildu zen, Irizpenaren Aurreproiektuari buruzko proposamen ezberdinak eztabaidatzeko. Bilera horretan, ondore horretarako zehaztu epean Kontseiluaren Osoko Bilkurako kideek ekarritako iritziak ere azaldu dira. Batzorde horrek erabakitakoaren arabera, jarraian deskribatutako Irizpenaren Proiektua helarazi zaio Euskal Ekonomia eta Gizarte Kontseiluari, 2006ko apirilaren 26an. Data horretan onetsi da EGABn LABen ordezkariaren boto partikularrekin.

II EDUKIA

Euskal Autonomia Erkidegoko Enplegu Legearen Aurreproiektuari buruzko testua modu honetan zatitzen da: zioen azalpena, hiru kapitulu, 9 atal eta 38 artikulutan banatuta, bi xedapen gehigarri, hiru xedapen iragankor, xedapen indargabetzaile bat eta bi azken xedapen. Edukia jarraian azalduko dugu:

Zioen azalpena:

2004ko Europako Konstituzio Itunean jasotako helburu nagusiak, Enplegurako Europako Estatregian ezarri enpleguaren gida-lerroak arautzen dituzten ardatzak, Europako Lisboa 2000, Niza 2001 eta Bartzelona 2002 Kontseiluetan hurrengo hamarkadarako ezarri helburuak, eta Erakundeen arteko II. Enplegu Planak EAEn duen garrantzia aurkeztu dira. Hain zuzen ere, azken horretan, Enpleguaren Euskal Legea onestea aurreikusi da.

Horrela, hasieran Autonomia Estatutuan, enpleguaren inguruan Euskal Herriak egikari ditzakeen eskumen-tituluak arautzen dira, Lege honetako hiru helburuak azalduta:

- EAEko enplegu-politikari buruzko helburu eta printzipio gidariak ezartzea.
- Egiturak eta tresnak arautzea enplegu-politikak, gizarte-eragileen parte-hartzea, eragile publiko eta erakunde laguntzaileen eskumenak nahiz koordinazio-kasuak sustatu eta garatzeko xedearekin.
- Lanbide-Enpleguaren Euskal Zerbitzua sortzea, Eusko Jaurlaritzako enplegu-politikak kudeatzeko organismo autonomoa, bederen.

Xedapenen atala

ATARIKO KAPITULUA

1. artikuluaren arabera, lege honen helburua da EAEko enplegu-politikaren helburu eta printzipio gidariak ezartzea, egiturak eta tresnak arautzea enplegu-politikak sustatu eta garatzeko, gai horretan eragile publikoek duten eskumenen araubidea definitu eta euren artean koordinatzea, eta LANBIDE-Enpleguaren Euskal Zerbitzua sortu eta arautzea.

I. KAPITULUA. Enplegu-politika

1. ATALA. Kontzeptua eta printzipioak.

I. kapitulua, enplegu-politikari buruzkoa, **2. artikulua**rekin hasten da. Artikulu horren arabera, enplegu-politikak izaera osoa, elkarmendekoa eta zeharkakoa du

gainerako politika publikoei begira: lehenengo, lanbide-prestakuntzaren hobekuntzara, enplegarritasunaren hazkundera, lan munduan murgiltzearen sustapenera, enpleguaren egonkortasun eta kalitatera, lan-banaketara, eta enplegu berrien nahiz autoenpleguaren sustapenera zuzendutako neurriak jasotzen ditu; bigarren tokian, langabeziaren ondoriozko babes-jarduera jaso du. Horrez gain, Lege honetan hartutako plan, programa eta neurrien erreferentzia puntua Enplegurako Europako Estrategia izango da.

3. artikuluak enplegu-politikaren printzipio gidariak ezarri ditu (izaera osoa, toki-ko dimentsioa eta lurralde nahiz gizarteko lurralde-desorekak, gizarteratzea eta gizarte-kohesioa, aukera-berdintasunaren eragingarritasuna, gizarte-eragileekin izan beharreko elkarrizketa iraunkorra, enplegu mailaren, egonkortasunaren eta kalitatearen hazkundera...), bai eta Foru Diputazioekin eta enpleguaren politika aktiboak garatzen dituzten toki-erakundeekin dagoen erakundeen arteko kooperazioaren printzipio gidariak ere.

2. ATALA. Enplegu-politikaren jarduerak.

4. artikuluan enplegu-politikaren zortzi jarduera ezarri dira (informazioa, enplegurako orientabidea, enplegurako prestakuntza, lan-merkatuko bitartekaritza, autoenplegua eta enpresak sortzeko laguntza, azterketa, enpleguaren sustapena eta langabeziaren ondoriozko babes-jarduera); jarduerok 5. artikulutik 9.era definitu eta zehaztu dira.

Hori dela medio, **5. artikulua**ren arabera, enplegarritasuna eta enplegu-bilaketa ahalbidetzen duen informazioa eskaintzen da. **6. artikulua**k dioenez, enplegurako orientabidearen xedea lanaren betepena hobetzea da, pertsonen prozesu pertsonalizatu, malgu eta konprometituaren bidez enpleguan murgiltzeko ibilbide osoa erakitzeko aukera eskainiz.

7. artikuluan azaldutakoaren arabera, enplegurako prestakuntza oinarrizko eskumenak eta lanbide-prestakuntza hobetzerako bideratutako programa eta neurrien multzoa izango da, dela pertsona langabetuei, dela lan ezegonkorra dutenei dela lana galtzeko arriskua dutenei zuzenduta (Lanerako Prestakuntza) bai eta lanean dauden pertsonen zuzenduta ere (Etengabeko prestakuntza). **8. artikulua**k lan-merkatuko bitartekaritza aipatzen du; artikulua horren helburu nagusia pertsona langabetuak lan munduan murgiltzean datza, batez ere, enpresak eta pertsonak harremanetan jarri eta euren artean informazioa ematearen bitartez. LANBIDEREren mendeko sare bakarraren bidez egingo da, borondatezko sarrera, askea, publikoa eta doakoa da, autonomia; horrez gain, Estatu eta Europako enpleguaren gainerako zerbitzu publikoekin lankidetzan jardun eta koordinatuko da.

9. artikuluan autoenpleguaren eta enpresak sortzen laguntzeko jarduerak aipatzen dira, eta horiek enpresako espiritua bultzatu eta autoenpleguaren proiektuak sortu

nahi dituzten pertsona langabetuei nahiz ekonomia-enpresak edo beste sozietate-moduak sortu nahi dituztenei zuzentzen da. **10. artikulua**ren arabera, lan-merkatuaren azterketa enpresa-ehunarekin izandako kooperazioaren ondoriozko lan-merkatua aztertzeko sistemen multzoa da. Ondorenez, enpresan izan beharreko giza baliabideen beharrizan kuantitatibo eta kualitatiboen benetako aurreikuspenak xedatzea ahalbidetu behar dute.

11. artikuluaren arabera, enpleguaren sustapenean, Eusko Jaurlaritzak diru-laguntzak eman ahal izango die enpresei, enplegua sortu, mantendu eta gehitzeko helburuarekin, baita lana eta familia bateratzeko ere. Halaber, Eusko Jaurlaritzak eta Foru Diputazioek helburu horiekin lotuta dauden zerga-hobarien araubidea definitu ahal izango dute. Enplegu-politikaren azken jarduera, langabeziaren ondoriozko babes-jarduera, hain zuzen, **12. artikuluan** zehaztu da, eta indarreko legeriaren ondoriozko edukia eta norainokoa izango ditu.

3. ATALA. Parte hartzen duten erakundeak eta enplegu-politiken ondoriozko pertsona onuradunak.

13. artikuluan enplegu-politikan parte hartzen duten erakundeak identifikatzen dira (Lanaren inguruan eskuduna den Eusko Jaurlaritzako saila, LANBIDE eta enpleguaren inguruan jarduerak gauzatzen dituzten foru- eta toki-erakundeak). Gainera, **14. artikulua**k dioenez, enplegu-politiken onuradunak enplegatzaileak eta, orokorrean, herria da, langabetuak, lanik gabe baina modu potentzialean lanean daudenak, lan ezegonkorra edo lana galtzeko arriskua dutenak, alegia. Herritarrak LANBIDEn izena eman dezakete, eta enplegu-politikarekin zerikusia duten zerbitzu guztiak nahiz langabeziaren ondoriozko babes-jardueran jasotako prestazioak jaso ditzakete. Horrez gain, enpleguan murgiltzeko ibilbide osoan ezarri jarduerak egin beharko ditu, eta, langabetua bada, enplegu egokia onartzeko aukera guztiak izan behar ditu.

4. ATALA. Enplegu-politikaren inguruko eskumenak.

15. artikuluan Eusko Jaurlaritzako Enplegu sailaren eskumenak jaso dira; horien artean hurrengoak aipa daitezke: EAEko enplegu-politiken diseinua, plangintza, antolakuntza, bermea eta eragingarritasunaren nahiz kalitatearen ebaluazioa, estrategiaren norabidea, kudeaketa-plana, aurrekontuaren aurreproiektua eta LANBIDeko giza baliabideen beharrizanari buruzko proposamena, Enplegu-planaren proiektua egitea eta enpleguaren inguruko xedapenen proposamena.

16. artikuluan LANBIDEn eskumenak zehaztu dira. Hain zuzen ere, lege honetako I. kapituluaren 2. atalean ezarri enplegu-politiken kudeaketa izaera eskusiboarekin dagokio, lan-merkatuaren orientabidea, bitartekaritza, azterketa, betiere beste

erakunde publiko edo pribatuekin ezarri akordioei kalterik egin gabe. Horrez gain, langabeziaren ondoriozko babes-jarduera gauzatuko du.

17 eta 18. artikuluetan, Foru Diputazioek eta toki-erakundeek hurrenez hurren egin ahal izango dituzten jarduerak zerrendatu dira, betiere Eusko Jaurlaritzak egindakoen osagarri gisa eta modu koordinatuan, hala nola, enplegurako prestakuntzan (baldin eta prestakuntza-baliabideak eta zentroak LANBIDEk homologatuta badaude), autoenpleguan eta enpresak sortzeko laguntzan eta enpleguaren sustapenean. Gainera, LANBIDekin lankidetzan eta modu koordinatuan, informazio-, bitartekaritza- eta azterketa-jardueren inguruan ere lan egin dute.

5. ATALA. Enplegu-plana.

19. artikuluan, Enplegu Plana enplegu-politiken programatzat joko da, eta hori Gobernu Kontseiluak onetsiko du enpleguaren inguruan eskumena duen sailak eratu ondoren, foru- eta toki-erakundeen eta sindikatu- nahiz enpresa-erakunde ordezkarien parte-hartzearekin.

Enplegu-planean zehaztuko dira, egindako diagnostikoa aintzat hartuta, epealdi zehatz jakin batean eskuratu beharreko helburu kualitatibo eta kuantitatiboak, **20. artikulua** esandakoaren arabera, eta proposatutako helburu horien eskuraketa ebaluatzeko modua ezarri da.

6. ATALA. Enpleguaren Aholku Kontseilua.

21. artikuluaren bitartez, Enpleguaren Aholku Kontseilua sortu da kontsultak eta elkarrizketak egin nahiz parte hartzeko izaerarekin, eta enplegu-politiken inguruan aholkuak emateko eginkizunekin.

22. artikuluan organismo horren eginkizunak zehaztu dira. Horien artean, hurrengoak aipa daitezke: lan-merkatuaren eta -politiken egoerari buruzko informazioa aztertu, enpleguarekin zerikusia duten arauketa-ekimenei buruzko informazioa eman, horiek aztertu eta ebaluatu, planaren koordinazio-mekanismoak ebaluatu, beharrezkotzat jotako enplegu-politiken inguruko neurriak proposatu eta EAeko Enplegu Planari buruzko proiektuaren txostena luzatzea.

23. artikuluan zehaztutako eraketari dagokionez, 29 kide aipatu dira (7 mahaikide Eusko Jaurlaritzaren ordezkari gisa, 3 Foru Diputazioen ordezkari gisa, 1 EUDELeK izendatutako udalen ordezkari gisa, 5 CONFEBASKoak, 5 sindikatu-erakundeen ordezkari gisa, 3 unibertsitatekoak, 1 Euskadiko Kooperatiben Konfederaziokoa, 1 Euskadiko Lan Sozietateen Elkartekoa, 1 Merkataritza Ganberakoa, 1 Hobetuz programakoa eta 1 pertsona ezgaiak EAeko lan-merkatu arruntean sartzeko Planaren Zuzendaritzan eta Koordinazio Batzordean parte hartzen duten elkarten ordezka-

ri gisa). Lehendakaria enpleguaren inguruan eskumena duen saileko pertsona titularrak izango da. **24. artikulua**ren arabera, antolakuntza eta jardunbidea arauz arautuko da.

II. KAPITULUA. LANBIDE-Enpleguaren Euskal Zerbitzua

1. ATALA. Sormena eta eginkizunak.

25 artikuluaren bidez LANBIDE- Enpleguaren Euskal Zerbitzua organismo autonomo gisa sortu da, enpleguaren inguruan eskumena duen sailari atxikitakoa. Organismo horrek nortasun juridiko propioa izateaz gain, administrazio-, ekonomia- eta finantza-autonomia du.

26. artikulua aipatu organismoaren eginkizunak zehaztu dira. Horien artean eginkizun hauek aipa daitezke: enplegu-politiken eta Enplegu Planaren ondoriozko jardueren programazioaren kudeaketa eta betearazpena eta horien jarraipena, barruko kontrola eta ebaluazio etengabea, horien betepenaren eta enpleguaren Europako sareekin parte hartzen duten eragile eta erakundearen koordinazioa, enplegua eta bitartekaritza eskatzen duten demanda-jartzaileen erregistro bakarraren antolaketa eta kudeaketa, kontratuei buruzko komunikazioak jasotzea, enpresen lan-eskaintzak hartzea, erakunde laguntzaileen eta EAEn jarduten duten enplegu-agentzien baimena, etab.

27. artikulua adierazitakoaren arabera, LANBIDE Lan-merkatuaren Behategia ageri da lan-merkatuaren beharrian eta bilakaerari buruzko informazioa emateko, eta, **28. artikulua** adierazienez, LANBIDEren erakunde laguntzailezat joko dira enplegu-politiken eremuan aurretiaz baimendu diren jarduerak gauzatzen dituzten erakunde publikoak eta pribatuak.

2. ATALA. Antolakuntza.

29. artikulua, LANBIDEren egitura ezarri da; gobernu- eta kontsulta-organoak (lehendakaritza, Kontseilu Orokorra eta Zuzendaritza) eta eskualde-organoak (jendearantzako arreta-bulegoak) osatzen dute, hurrengo artikuluetan garatuta. Horrela, **30. artikulua** zehaztu da lehendakaritza enpleguaren inguruan eta eginkizunetan eskumena duen saileko titularrari dagokiola. **31. artikulua**, Kontseilu Orokorren eginkizunak jaso dira, hiru alderdikoa eta modu paritarioan eratuta dagoena (mahaikideen heren bat Administrazioakoa da, beste heren bat ordezkari gehien dituzten sindikatuetakoa eta gainerako herena ordezkari gehien dituzten enpresa-erakundeetakoa).

32. artikuluaren arabera, zuzendaritza pertsona bakarreko organoa da eta organismoa zuzentzen duen ordezkari arrunta du, Gobernu Kontseiluak enpleguaren

inguruan eskumena duen saileko titularrak proposatuta izendatutakoa. Azken batean, eskualde-bulegoak ditugu, eta **33. artikuluan** arabera, LANBIDEko pertsona eta erakunde erabiltzaileentzako zuzeneko arreta eta zerbitzuak emateko guneak dira.

3. ATALA. Araubide juridikoa eta ekonomikoa.

34. artikuluan LANBIDEko baliabide ekonomikoak aipatu dira, **35. artikuluan** ondarea, **36. artikuluan** aurrekontuaren eta fiskalizazioaren araubidea (EAEn organismo autonomoentzat ezarritakoa), **37. artikuluan** kontratazio-araubidea, eta, azkenik, **38. artikuluan** administrazio-jardunbidearen araubide juridikoa.

Lehenengo xedapen gehigarrian adierazitakoaren arabera, lege honetan lan- eta/edo enplegu-legeriaren inguruko estatuaren oinarritzko legeria edo zuzeneko aplikazioa jasotzen duten xedapenak legearen zati osagarria izango dira, Estatuak bere eskumeneko araua indargabetu edo aldatzeari kalterik egin gabe. *Bigarren xedapen gehigarrian* dioenez, Lanbiden EEZP, Egailan eta Eusko Jaurlaritzako Justizia, Enplegu eta Gizarte Segurantza saileko Enplegu eta Prestakuntza Zuzendaritzatik ekarri daitezkeen langileek parte hartuko dute.

Lehenengo xedapen iragankorraren arabera, Estatuko Enpleguari buruzko Zerbitzu Publikoaren eginkizunak eta zerbitzuak transferitzen ez diren bitartean, ez da aplikatuko lege honetan langabeziaren ondoriozko babes-jarduerarekin eta horrek kudeatutako enpleguaren politika aktiboekin zerikusia duena. *Bigarren xedapen iragankorrek* dioenez, LANBIDE- Enpleguaren Euskal Zerbitzua abian jarri arte, horren eginkizunak enpleguaren inguruan eskumena duen sailak eta Egailan sozietate publikoak beteko dituzte. Bestalde, *hirugarren xedapen iragankorrean* Egailan S.A. sozietate publikoaren langileen funtzionarizazioa azaltzen da.

Xedapen indargabetzaileak Enpleguaren Euskal Kontseilu eta Enpleguaren Lurralde Kontseiluen sormena, arauketa eta jardunbideari buruzko ekainaren 15eko 121/2004 Dekretua indargabetu du. *Azken xedapenetatik lehenengoaren* arabera, Eusko Jaurlaritzak lege honetako aginduak garatzeko ahalmena du, eta, *azken xedapenetatik bigarrenak* lege honen indarraldia ezarri du.

III OHAR OROKORRAK

Enplegua aberastasun eta egonkortasun ekonomikoa sortzen duen iturri garrantzitsua izateaz gain, funtsezko osagaia da pertsonen bizitzetan. Halaber, bide nagusienetako bat izango da, eta horren bidez oinarrizko sarrerak eskuratuko dira, familien gizarte-babesa, gizarteratzea eta gizartean parte hartuko da. Horrez gain, norbana-koaren garapenerako lagungarria izango da. Hori dela medio, lan duina izateko eskubideari dagokionez, hori pertsonaren oinarrizko eskubidea da, legeria nagusietan jasota ageri dena aintzat hartuta.

EAEko Autonomia Estatutuaren 9.2 artikulua dioenez, “euskal botere publikoek, bere eskumeneko esparruan, bizi- eta lan-baldintzak hobetzerazuzendutako politika bereziki bultzatuko dituzte, eta enplegua areagotu nahiz egonkortasun ekonomikoa sustatzera bideratutako neurriak hartuko dituzte”.

EAEn, 1979ko Autonomia Estatutua onetsi denetik, eta krisialdi sakonarekin bat eginenez, Eusko Jaurlaritzak, Foru Diputazioek eta tokiko zenbait erakundek enpleguaren inguruko politika aktiboak garatu dituzte, Estatuko Administrazioak, Lan eta Gizarte Gaietarako Ministerioak eta EIN-EEZPk egiten dituztenak gehituta. Jarduera horiek, dekretu eta agindu ezberdinetan jasotakoak, esparru erkide eta oso bat izan gabe egin dira, eta hori legeak estali dezake edo estali beharko du. Hori dela eta, sarritan bikoiztasuna, koordinaziorik eza eta orientabiderik eza eragin du. Bestalde, gure artean prebentziorako politikak sortzeko ohitura sustraiturik ez dagoela aintzat hartu behar dugu, eta enpleguaren eremu zehatz horretan, enpleguaren politika aktiboegi begira, plangintza hori nahiko apala izan da.

Horrez gain, azken urteotan egoera asko aldatu da eta euskal lan-merkatuaren egoeran ezberdintasun handiak daude orainaren eta jarduera horiek egin ziren unearan artean, eta gaur egun aurre egiten diegun erronka ekonomiko, teknologiko eta gizarte-erronkak ere nabarmen aldatu dira. Hori dela bide, 2005. urtearen azken aldean, EAEko langabezia-tasa osoa %5etik behera kokatzen delarik kontuan izanda, Europar Batasunaren batezbestekoaren azpitik, hain zuzen, esaterako, enpleguan edo jardueran agerian utzi dira genero- edo adin-ezberdintasunekin, kontratazioan izan beharreko egonkortasunarekin (EAEn dagoen behin-behinekotasunak alokairuko herritarren %30aren gain gutxi gorabehera eragingo du-Europar Batasuneko altuenetarikoa- %14,2, EB25¹) edo prestakuntzarekin zerikusia duten beste arazo batzuk.

Hori guztia aintzat hartuz gero, 2003-2006 Erakundearen arteko Enpleguaren azken Planean EAerako Enplegu Legea egiteko beharrezko aurreikusitako zen. Lege horren

¹ *Labor Force Survey*-ren arabera, Eurostaten eskutik, 2005eko 2. hiruhilekorako, 15. urtetik gorako alokairuko herritarrak aintzat hartuta.

bidez, gure erkidegoko enpleguaren politika aktiboen antolakuntza-egiturak, jarduerak, programak eta diru-laguntzak antolatzeke oinarritzko zenbait irizpide definitu beharko ditu, jarraian azaldu helburuekin:

- a) Enplegu-politikaren printzipio gidarien definizioa, baina beharbada horiek ez dira beren beregi jaso inolako xedapen juridikoan. Izan ere, ez dago politika aktiboen multzoa aipatzen duen autonomia-araurik.
- b) EAEn lanerako enpleguari buruzko politiken oinarritzko antolamendua izatea.
- c) EAeko erakunde eragile ezberdinen lanerako enpleguari buruzko politiken integrazioa eta koordinazioa ziurtatzen duen esparrua sortzea enpleguaren arloan emaitzarik eragingarrien aldeko lehentasunezko ildoan inguruan.
- d) 80. hamarkadatik dauden aipatu enplegu-politikak sustatzeko hartu beharreko neurriak (batez ere, diru-laguntzak, ondoren arauz garatu direnak), dekretu edo aginduen bidez, kasua aintzat hartuta eta aurretiazko legerik izan gabe.
- e) Hala denean, Enpleguaren Euskal Zerbitzuaren arauketa sortzea.
- f) Enpleguaren Euskal Zerbitzuarekin kooperatu eta lankidetzan jarduten duten erakundeen jarduteko esparrua antolatu eta arautzea.

Garai hartan, Ekonomia eta Gizarte Kontseiluak 2003-2006 Erakundeen arteko Enplegua Planari buruzko irizpena egin zuen (Euskal Ekonomia eta Gizarte Kontseiluaren 03/6 irizpena). Irizpenak horrela zioen:

“...gai horren inguruan egin diren eskumen-plangintza ezberdinak alde batera utzita, Enpleguaren Zerbitzu Publiko bakarra egon behar da, osoa, doakoa, EAeko gizarte-eragileek parte-hartzea eta gure erkidegoan garatzen diren enplegu-politiken kudeaketaren gaineko erantzukizunari eustea. Uste oso hori abiapuntu hartuta, administrazio biei enplegu-politikak berehala transferitzea eskatu behar diegu”.

Eta modu honetan amaitzen da:

“Euskal Ekonomia eta Gizarte Kontseiluak irizpen honen edukian egindako oharrak errepikatzen ditu, eta bere ustez, 2003-2006 Erakundeen arteko Enplegu Planak enplegu-politika autonomo eta osoaren itxura eragiten du, gai horren azpian sortzen diren arazo bi horiek konpontzeari uko eginez: enplegu-politiken transferentzia eta Administrazioek EAEn garrantutako jardueren antolamendu eraginkorra”.

Tamalez, eta igarotako epea aintzat hartuta, gure ustez, oraindik ez dira argitu EAeko enplegu-politikarako garrantzitsuak diren arazoak.

Edozein kasutan ere, eta 2003-2006 Erakundeen arteko Enplegu Planean hartutako konpromisoa betetzeko helburuarekin, une honetan Euskal Ekonomia eta Gizarte Kontseiluari informatzeko aukera dugun Enpleguaren Lege hau egin da.

Enpleguari buruzko lege bat izatea garrantzitsua da EAerako, batez ere, gure erki-degoan enplegu-politiken esparru juridiko bakarra eta osoa izatea ezinbestekoa

delako. Izatez, eskumenak definitzeko arazo garrantzitsuak izanda ere, gutxieneko irizpide eta printzipioak sistematizatu, egituratu eta ezartzeko funtsezko birtualtasuna izan behar du. Gainera, une berezian iritsi dela esan dezakegu. Izan ere, oso langabezia-tasa altuak bizi izan ditugun hamarkaden ondoren, beharrezan nagusia milaka familien bizitzan eragindako ondoreak leuntzea izanik, langabezia modu nabarmenean murriztu da eta enpleguaren oinarria nahiz kalitatea eta prestakuntza gure lehentasun nagusienak ditugu. Egoera hau kontuan izanda, orain jardueren plangintza egin, horiek koordinatu eta aurretik bizi izan dugun egoeran ez erortzeko prebentzio-neurriak hartzeko une ezin hobea da.

Legearen Aurreproiektu honetan adierazi den bezala, ezberdinak baina aldi berean elkarrekin lotuta dauden lau helburu planteatu eta garatu dira:

- EAEko Enplegu-politika osatzen duten helburuak eta printzipio gidariak definitzea (1. artikulutik 3.era).
- Enplegu-politikak garatzen dituzten jardueren arauketa (4. artikulutik 12.era).
- EAEko enplegu-politiken eskumen-araubidea eta horiek garatuko dituzten erakundeak, koordinazioa eta antolakuntza- eta tresna-egitura —Enplegu Plana, Enpleguaren Aholku Kontseilua— zehaztea (13. artikulutik 24.era).
- Lanbide-Enpleguaren Euskal Zerbitzua Eusko Jaurlaritzako enplegu-politikak kudeatzeko organismo autonomo gisa sortzea (25. artikulutik 38.era).

Berrikuntza nagusi aipagarrienak hauek ditugu: eskumen-banaketa eta erakundeak koordinatzeko ahalegina, Enpleguaren Aholku Kontseilua kontsultarako organo gisa eratzea eta Lanbide-Enpleguaren Euskal Zerbitzua organo kudeatzaile gisa sortzea. Horrez gain, lege osoa izateko xedea aintzat hartuta, Estatuko Enpleguaren Zerbitzu Publikoaren eskumen eta zerbitzu egokiak etorkizunean transferitzea aurreikusitako da EAEn kudeatutako enpleguaren politika aktiboekin eta langabeziaren ondoriozko babes-jarduerarekin lotuta dauden gaiei begira. Horrenbestez, gai horietan Lege honen eragingarritasuna geroratu izatea eskatu da².

Hiru arazo horiek Legearen Aurreproiektu honetan oinarritutako eta nagusiak direnez gero, jarraian azaldu hausnarketak egin behar ditugu horiei begira.

² “Lehenengo xedapen iragankorra-Legearen eragingarritasuna. Estatuko Enpleguari buruzko Zerbitzu Publikoaren eginkizunak eta zerbitzuak transferitzen ez diren bitartean, ez da aplikatuko lege honetan langabeziaren ondoriozko babes-jarduerarekin eta horrek kudeatutako enpleguaren politika aktiboekin zerikusia duenari begira.”

1. LEGE- ETA ESKUMEN-ESPARRUA ETA LEGEAREN ERAGINGARRITASUNA

Zioen azalpenean adierazi den bezala, Legearen Aurreproiektu horren xedea politikak euskal administrazioetan antolatu, eta, hala denean, transferentziak sortzen direnean horiek errazago jasotzea ahalbidetzen duen erakunde- eta eskumen-konfigurazioa ezartzea da. Eginkizun horiek direla bide, Legearen Aurreproiektu honek garrantzi eta oihartzun berezia izango du.

Bigarren helburuari dagokionez, Legearen Aurreproiektuan enpleguaren inguruan eskumen osoak dituen agertoki hipotetikoa planteatzen du, gaur egungo arau- eta lege-esparrua abiapuntu hartuta, baina eskumen autonomikoen interpretazio zehatza eginda (langabeziaren ondoriozko prestazioaren kudeaketa jasotzen baitu), eta³ Estatuko Enpleguaren Zerbitzu Publikoaren eginkizunak eta zerbitzuak interpretazio horren arabera transferituko direla aurreikusita. Hala ere, elkarketarik eza horrek jadanik hogeita bost baino gehiago irauten du. Hori dela eta, Legearen Aurreproiektuak enpleguaren politika aktiboen eta Lanbide organo kudeatzaile gisa eraturakoari buruzko arauketaren aipamenak jasotzeaz gain, lan-arauketa betearazteko eskumenen barruan jasota dagoena (autoantolakuntzari buruzko erregelamenduak eratzeko aukera jasotzen du), enpleguaren politika pasiboak ere aipatzen ditu, esaterako, onuradunek langabeziaren ondoriozko babes-jarduerak barnean hartzen dituen prestazioak jasotzeko duten eskubidea⁴.

Hala ere, ezin dugu ahaztu, lehendabizi, eskumen-esparru horren bilakaeraren inguruan ziurgabetasun handia dagoela; bigarrenez, oraingoz erantzukizunik sortzen ez duten eta norainokoa ezezaguna duten gaien arauketa hutsa dela; eta, hirugarrenez, enplegu-politiken transferentzia-gabezia instantzia autonomikoen eskutik bikoizteak, gutxienez ere, gastu horrek funts publikoekin duen egokitasunari buruzko gogoeta sakona egitea eskatzen du.

Hortaz, Legearen Aurreproiektu hau, egungo egunean, gezurrezko legea da. Izan ere, marrazten duen agertoki hipotetiko eta ezin hobeaz haraindi (urte askotan eztabaidagarria izan dena eta oraindik gaur konponketarik ez duena), gaur egun Estatuko Enpleguaren Zerbitzu Publikoak eratzikita dituen eginkizunak eta zerbitzuak transferitzen ez diren bitartean, bere eragingarritasun juridikoak jardueraren %1 baino gutxiago arautuko du. Hain zuzen ere, enpleguaren politika aktiboetan,

³ Kontuan izan behar da organismo horrek EAEko enpleguaren politika aktiboen inguruan egindako gastuaren %75 baino gehiago kudeatzen duela eta politika aktibo horiek Administrazio Nagusiak eta Europako Gizarte Segurantzak finantzatzen dituztela (Euskal Ekonomia eta Gizarte Kontseilua, "EAEko eta EBko Enpleguaren Politika Aktiboak". 1. azterlan eta txostenen bilduma, 2004).

⁴ Hori dela eta, instantzia askoren arabera, enplegu-politika eragingarria izateko benetako, izaera osoa izan behar du. Horretarako, beharrezkoa da enpleguaren politika aktibo eta pasiboan artean behar besteko koordinazioa bermatzea. Langabeziaren ondoriozko prestazioen eta enpleguaren programa aktiboetan parte hartzearen arteko lotura modu egokian kudeatu behar da programa horietan izan beharreko parte-hartzea eta horien eragingarritasuna bultzatzeko.

euskal administrazioek gauza bera egiten dute transferitzeko geratzen den kopuruarekin alderatuta⁵.

Hori dela bide, EAEn Enplegu Politika eragingarria izateko gastua ezin dela bikoiztu uste dugunez, Ekonomia eta Gizarte Kontseilu honek egiteko dauden transferentziak gauzatzea berriro eskatzen da, enpleguaren zerbitzu bakarra konfiguratzear gain, lana egitea enplegu-politika eragingarria eta kalitatezkoa eskuratzeko xedearekin. Halakorik egin ezean, koordinaziorik eza, eraginkortasunik eza eta data arte gertatutako bikoiztasunak ageri-agerian izango ditugu.

2. ERAKUNDEEN ARTEKO KOORDINAZIOA ETA ENPLEGU-POLITIKEN ESKUMEN-BANAKETA

Legearen Aurreproiektu honen zioen azalpenean adierazi den bezala, muinean dagoen arazoetako baten beharrezana hau da: *“enplegu-politiken inguruan buruzagitzara argia ezartzen duen Enpleguaren Euskal Legea egitea, erakundeen arteko koordinazioa jorratzen duena, baliabideak hobeto bideratzeko eta enpleguaren eremuan esku hartzen duten hainbat eragileren artean bikoiztasunak saihesteko”*.

Horregatik, oinarritzkoa da **eskumen-banaketa** egitea, erantzukizunak buruzagitzan baten bidez argi eta garbi mugatuta izanik. Zioen azalpenaren arabera, buruzagitzara hori Eusko Jaurlaritzari dagokio eta *“Lanbide-Enpleguaren Euskal Zerbitzuaren eta Foru Diputazioen nahiz enpleguaren politika aktiboak garatzen dituzten toki-erakundeen arteko koordinazio- nahiz kooperazio-eredua ezarri behar da, bikoiztasunak saihestu eta sistema eragingarria, osoa eta baterakoa bermatzeko”*.

Xede hori kontuan izanda, 15, 16, 17 eta 18. artikuluetan Eusko Jaurlaritzako Enplegu Sailari, Lanbideri, Foru Diputazioei eta toki-erakundeei hurrenez hurren erreserbatzen zaizkien eskumenak arautzen dira. Horrela,

- Enpleguaren inguruan Eusko Jaurlaritzako sail eskudunak enplegu-politiken diseinua, plangintza eta antolamendua ezartzen du eta Enplegu Plana eratzen du, Lanbideren zuzendaritza estrategikoarekin batera (kudeaketa-planari, aurrekontuari eta giza baliabideen onespenerari dagokionez).
- Lanbideri dagozkio 4. artikuluan jasotako jarduera guztiak (informazioa, orientabidea, prestakuntza, bitartekaritza, autoenplegua eta enpresak sortzeko laguntza, azterketa, enpleguaren sustapena eta langabeziaren ondoriozko babesa); horien

⁵ %8 baino gutxiago, baldin eta politika pasiboak jasotzen badira, Euskal Ekonomia eta Gizarte Kontseiluak 2000. urtean emandako datuen arabera eta etengabeko prestakuntzaren datuak kontuan izan gabe (“EAEko eta EBko Enpleguaren Politika Aktiboak”. 1. azterlan eta txostenen bilduma, 2004; eta EAEko 2000. urteko oroitidazki sozioekonomikoa).

artean eskusiboak dira enplegurako orientabidea, bitartekaritza, lan-merkatuaren azterketa eta langabeziaren ondoriozko babesak, *“beste erakunde publiko edo pribatuarekin ezarri daitezkeen akordioei kalterik egin gabe”*.

- Azkenik, 17 eta 18. artikuluetan Foru Diputazioen eta toki-erakundeen esku-menak zehazten dira. Lehenengo paragrafoaren arabera, enplegurako prestakuntzarekin, autoenpleguarekin eta enpresak sortzeko laguntza nahiz enpleguaren sustapenarekin zerikusia duten jarduerak *“egin ahal izango dituzte”*, Eusko Jaurlaritzak egindakoen *osagarri gisa* eta *Enplegu Planean ezarritako mekanismoen bidez koordinatuta*. Hala ere, bi artikuluko horien bigarren paragrafoan jarduera horiek hedatu egiten dira informazioa, bitartekaritza eta azterketa gehituz, betiere *“Lanbiderekin lankidetzan jarduteaz gain, kooperatuz nahiz ondore horretarako ezarri akordioen esparruan”* egingo direla adierazten duen kautela-premisa ezarrita”.

Bada, Lanbide sistemaren gunea dela eta eginkizun batzuk modu eskusiboan erreserbatuta dituela aintzat hartuta, orientabide- eta langabeziaren ondoriozko babes-jarduerak izan ezik (horien eragingarritasuna, aldiz, Estatuko Enpleguaren Zerbitzu Publikoaren transferentzia egokietaraino geroratzten da, gai horri begira), ez dago eskusibotasunik. Izan ere, Diputazioek eta udalek ere halakoak egin ditzakete, modu osagarrian eta koordinatuta egingo dituztela aipatu arren.

Adibiderik adierazgarrienak **Enpleguaren Sustapenari** buruzko jarduerak ditugu, ikuspuntu kuantitatibotik egin diren enpleguaren politika aktiboetatik garrantzitsuena, bederen. Hain zuzen ere, EAEn Enpleguaren Politika Aktiboari emandako aurrekontu osoaren erdia baino gehiago biltzen du (oinarrian enpleguaren sustapenaren ondorioz Gizarte Segurantzaren kotizatzeagatik sortutako hobarien bitartez). 16. artikuluko arabera, Lanbideak gai horren inguruko eskumena kudeatzen duela aipatu arren, 17. artikuluko eskumen hori Foru Diputatuek modu osagarrian eta Eusko Jaurlaritzarekin koordinatuta garatu ditzaketan eskumenen barruan jasotzen du. Horrez gain, artikuluko horren 2. paragrafoak hurrengo dio: *“Eusko Jaurlaritzak eta Foru Diputatuek adostasunez definitu ahal izango dute enplegua sortzearekin nahiz mantentzearekin eta bere kalitatea areagotzearekin lotutako zerga-hobarien araubidea”*.

Praktikan, idazketa horren bidez Eusko Jaurlaritzak jarduera hori ezartzeko duen ahalmena ezabatzen du (eta Lanbideak hori kudeatzeko duena), jarduera hori gauzatzeko tresnarik ez izateagatik. Horrela, Foru Diputatuek eurek egokitzen jotako neurriak ezarriko dituzte, betiere modu heterogeneoan eta koordinazioaren beha-

rrizantik izan gabe. Izatez, egoera hori jadanik modu garbian aurreikusi zen 2003-2006 Erakundeen arteko Enplegu Planean⁶.

Eskumena definitzen ez den beste adibide bat **Enplegurako prestakuntza** dugu. Kasu honetan, gogoratu beharra dago Lanerako Prestakuntza eta Etengabeko Prestakuntza barnean hartzen dituela. Aurreko kasuan gertatzen den bezala, dirudienez gai horren gaineko eskumena Lanbide, Foru Diputazio eta toki-erakundeen artean egikarrituko da. Hori dela eta, eskumen-banaketan, enplegurako prestakuntza azken erakunde biek “egin ahal izango dituzten” jarduera-motaren barruan agertzen da, betiere Lanbidek homologatutako zentroetan (17 eta 18. artikulua). Halaber, Lanerako Prestakuntzaren programak eta jarduerak Lanbideren bitartez (7.4. artikulua) eskaintza oso batean koordinatuko dira, eta Etengabeko Prestakuntzaren antolamendua Enplegu sailari dagokio (7.6. artikulua). Hori guztia Hobetuzek duen garrantzia eta bere langileen etorkizuna ezagutu gabe gauzatu da. Beraz, eskumenaren definizio zehatza egiten ez bada, giltzarria jarduera horien koordinazioa eta osagarritasunari buruz ematen den definiziora iragaten da.

Legearen Aurreproiektu honetan koordinazio horri buruz egindako aipamenak 3.2. artikuluan printzipio gidari gisa aurkitzen ditugu: *“Foru Diputazioek eta enpleguaren politika aktiboak garatzen dituzten toki-erakundeek euren jardunbidea lege honetako 17 eta 18. artikuluetan nahiz lege hori garatzen dituzten arauetan ezarritakora eta Lanbiderekin lankidetzan jardun, kooperatu, koordinatu eta informazioa emateko eginbeharretara egokitutuko dira...”*, 7.4. artikuluan adierazitako jarduera zehatzak (Lanerako Prestakuntzaren jarduerak) eta 17 nahiz 18. artikuluetan aipatutakoak gehituz (enplegurako prestakuntzak, autoenpleguak eta enpresak sortzeko laguntzak eta

⁶ g.) **Kolektiboak kontratatzeko laguntzak.**

Eusko Jaurlaritzak zuzeneko diru-laguntzak hobariengandik desberdindu ditu Gizarte Segurantzaren kuotari dagokionez.

Foru Diputazioak diru-laguntza horietatik baztertzea komeni da, salbu eta ageri den eragina eta aukera dela-eta horien iraupena justifikatzen denean; kasu horretan, Eusko Jaurlaritzarekin koordinatu behar dira.

j.) **Enplegua sustatzeko laguntzak.**

Jarduera Eusko Jaurlaritzari erreserbatzen zaio enplegua sustatzeko hurrengo eremuetan:

- Aldi baterako kontratuak kontratu mugagabe bihurtzea
 - Txanda-kontratuak sustatzea
 - Lan-antolakuntzaren modernizazioari laguntza ematea
 - Aparteko orduak ezabatzea
 - Lan-merkatuan aukera-berdintasuna nahiz lanak eta gizon-emakumeen familiako bizitzak bateratzea
 - Telelana sustatzea
 - Denbora partzialeko lana sustatzea
 - Enpleguen pilaketa ez sustatzea lansaio osoa gainditzen denean
- Gisa berean, Foru Diputazioek, euren zerga-eskumenak egikaritzean, jarduera ezberdinak eta neurri zehatzak sustatzearen bitartez eragin dezakete.

enpleguaren sustapenak *“Eusko Jaurlearitzak egindakoen osagarri izango dira eta Enplegu Planean ezarritako mekanismoen bidez koordinatuko dira”*, eta foru- nahiz toki-erakundeek *“jarduerak egin ahal izango dituzte informazioaren, bitartekaritzaren eta Lanbiderekin izan beharreko lankidetzaren nahiz koordinazioaren azterketaren inguruan eta ondore horretarako ezarritako akordioen esparruan”*).

Bada, aipamen zirkularren aurrean aurkitzen gara, azken aburuan, dirudienez erakundeen arteko akordioetara joz, eta, gutxienez ere, jarduera batzuetara joz, hain zuzen ere, Gobernuak modu eskusiboan eratu eta onetsitako Enplegu Planera.

Azken batean, arrazionaltasunezko zenbait osagai jaso arren, badirudi Aurreproiektuan ezarritako diseinua ez dela egokia enplegu-politikek EAEn agerian uzten dituzten arazo nagusi batzuk behin betiko konpontzeko, besteak beste, bikoiztasuna, baliabideen sakabanaketa eta administrazioen arteko koordinazio-gabezia. Edozein enplegu-politikaren kudeaketa eragingarria ahalbidetzeko lehenengo osagaia esku hartu duten administrazio eta organismoen arteko eskumen-banaketa garbia bada, hori ez da gertatzen Legearen Aurreproiektu honetan. Bestalde, koordinazio-sistemak ere ez du arazoa konpontzen. Izan ere, horren atala irakurri ondoren, ezarritako koordinazio-eredua boluntarismoan soilik oinarritzen dela ondoriozta daiteke, beharbada, 2003-2006 Erakundeen arteko Enplegu Planean iragarritako *“geometria aldakorra”*ren kontzeptuarekin bat eginez. Edozein kasutan ere, enplegu-politika koordinatua eta eragingarria egiteko urria da. Oro har, horretarako tresna egokia Legea bada, kudeaketa eragingarriaren oinarritzko osagaiak sendotzeko aukera galtzen ari da: barruko eskumen-banaketa eta kasuan-kasuan dagokion koordinazio-sistema argitzea.

3. KONTSULTARAKO ORGANOAK ETA ENPLEGU-POLITIKEN PARTE-HARTZEA

Legearen Aurreproiektu honetan bi organismo parte-hartzaile berri sortu dira EAeko enplegu-politiketan:

- **Enpleguaren Aholku Batzordea:** kontsultak nahiz elkarrizketak egin eta bertan parte hartzeko organoa da, betiere enplegu-politikei begira. 29 kidek osatzen dute, eta horietatik 11 kide Administrazioakoak dira (7 Eusko Jaurlearitzakoak, 3 Diputaziokoak eta 1 Eudelekoa), 5 Confebasken ordezkari gisa azaltzen dira eta beste 5 ordezkari gehien dituzten sindikatu eta beste erakunde batzuetakoak dira (unibertsitateak, kooperatibak, Asle, Merkataritza Ganbera, Hobetuz eta pertsona ezgaiak).
- Lanbidetako **Kontseilu Orokorra:** kide anitzeko organoa da, hiru alderdikoa eta modu paritarioan eratuta, eta organismo autonomo administratibo horren *“gobernu- nahiz kontsulta-eskumenak”* ditu.

Gizartean parte hartu eta elkarrizketak egiteko jarduera edozein politika, eta, bereziki, enplegu-politikak diseinatu eta garatzeko muinean dagoen osagaia dela onartuz gero, Ekonomia eta Gizarte Kontseiluak hau adierazi du:

Lehenengoa: azken urteotan, Eusko Jaurlaritzak hainbeste kontsultarako eta laguntzarako organo sortzen ari da (45 baino gehiago zenbatu ditugu⁷ 1981. Urtetik). Horiei guztiei zor zaien errespetuari eutsiz, baina eragingarritasun administratiborekin beharrezko eskatuz, kasu askotan kontsultarako organo horiek izena bakarrik jarriko zaie, eta ez dute ez jardunbiderik ez ordezkari-tza operatiborik ere. Joera orokorrari dagokionez, EAEko Herri Administrazio ezberdinen gehiegizko ordezkari-tza ageri da gizarte-solaskideen atomizazioaren aurrean. Hori dela bide, horiek ez dute inolako eskumenik, ezta baliabide tekniko nahiz giza baliabiderik ere erabakiak behar besteko askatasunarekin hartzeko. Horrek guztiak alboko ondore arriskutsua sortzen du: kontsultak egiteko eginkizunaren gutxiespena eta ohi bezala eginkizun garrantzitsu hori eratzikita izan duten organoen eta kontseiluen degradazioa.

Bigarrena: gure ustez, Legearen Aurreproiektu hau eskema horretan mugitzen da. Horrek bi egitura ezberdin sortzen ditu eragile ekonomiko eta gizarte-eragileen⁸ parte-hartzea antolatzeko. Hala ere, horietako batek ere ez ditu barneratzen EAEko Enplegu-politikaren zuzendaritzan eta plangintzan esku-hartze aktiboa eta benetako partaidetza bermatzen dituzten eginkizunak. Eskumeneren hustuketa eragingarriaren adibide argia dugu Enplegu Planaren (enplegu-politikaren funtsezko tresna) eraketan izan beharreko parte-hartzea aipatu egiturak alde batera utzita aurreikusitako delako. Ondorenez, definiziorik ez emateaz gain, segurtasunik eza sortzen du. Bestalde, esku hartu duten eragile guztiek parte hartzeko aukera izatea laudagarria izanik, zalantzarik gabe horien ekarpenek eztabaida aberastuko dute eta, aipatu parte-hartzea bertako organoen edo eremu orokorragoaren bidez antolatu beharko litzateke, Euskal Ekonomia eta Gizarte Kontseilu honetan gertatzen den bezala. Izatez, nazioarteko organismoetan eskuarki onartzen diren irizpide eta praktikaren

⁷ Bestalde, EINEkin aurreikusitako koordinazio-jarduerak oinarri-oinarrian informazioa eskualdatzeari buruzkoak izango dira, helburu berberetatik ezkutuko diru-laguntzak saihesten daitezkeen. Baztertuta daude sailartekoak, administrazio artekoak, eta, modu esklusiboan, sektorekoak direnak.

⁸ Horrez gain, Madrilgo eta Andaluziako autonomia-erkidegoetan soil-soilik ezartzen da kontsultarako organoa lehenengo organo gisa, bai eta Legearen Aurreproiektu honetan agertzen diren organoen bikoiztasuna ere (Aholku Batzordea, Andaluziako Enplegu Zerbitzuko Administrazio Kontseilua, Madrilgo Erkidegoko Erregioaren Enplegu Zerbitzua). Nafarroako Foru Erkidegoan, Enplegurako Prestakuntzarako Nafarroako Kontseilua gai horren inguruko kontsultarako organo gisa eratu da Nafarroako Enplegu Zerbitzuan, eta, zenbait kasutan, jarraipenerako toki-organokoak ezartzen dira, esaterako, Gaztela-La Mantxako autonomia-erkidegoan gertatzen den bezala; kasu horretan, Probintziako Koordinazio Kontseilu batzuk ezarri dira Enpleguaren Zerbitzu Publikoaren programak eta jarduerak jarraitu eta Zuzendaritza Kontseiluaren akordioaren betepena zaintzeko.

ondorioz, gizarte-eragileek gizarte- nahiz lan-arloan erabakiak hartzeko duten parte-hartzea hiru alderdiko eta modu paritarioan eraturako organoen bitartez zehatz-mehatz bideratu beharko litzateke, bestelako ordezkartzarik gehitzeko mekanismorik gehitu gabe.

Hirugarrena: Kontseiluaren konfigurazioa egokia den edo ez den baloratzeko beste eragozpen bat ere ageri da. Hain zuzen ere, Legearen Aurreproiektu honetan ez dago jardunbidea ezarri eta akordioak hartzeko araubiderik, eta arazook oso-osorik arauz garatzen dira. Bestalde, gure ustez beharrezkoa da gai horiek Legean zehaztea, batez ere, antzeko izaera duten beste organo batzuk aurretik izandako arazoak saihesteko. Ildo beretik, beharrezkoa izango litzateke akordioak hartzeko ezartzen den sistemak alderdien adostasunaren eta erabakiak hartzeko azkartasunaren alde egitea.

IV ONDORIOAK

Euskal Ekonomia eta Gizarte Kontseiluak irizpen honen edukian egindako hausnarketa orokorrak errepikatzen ditu. Beraz, ideia horien laburpen gisa, Legearen Aurreproiektu honek hurrengoa dio:

1. Eragingarritasun juridiko urria aurkezten du, transferitzeko geratzen diren eskumenen transferentzia eragingarria ez baita gertatzen. Horrez gain, erantzukizunik ez duten eta norainokoa ezezaguna duten gaien arauketa hutsa da, eta enplegu-politiken transferentzia-gabeziaren ordezkari bikoiztasuna erabili nahi da.
2. Ez da eskumen-banaketa definizio argia eta zehatza egiten, ezta eremu horretan parte hartzen duten eragileen artean bikoiztasunak saihesteko beharrezkoa den erakunde-koordinazioa modu erabakigarrian jorratzen ere. Dirudenez, Lanbide sistemaren gunea da eta eginkizunik garrantzitsuenak modu eksklusibotan erreserbatuta ditu, baina Diputazioek eta udalek ere horiek gauzatu ahal izango dituzte, betiere "izaera osagarriarekin eta koordinatuta". Horretarako tresna egokia Legea bada, kudeaketa eragingarriaren oinarriko osagaiak sendotzeko aukera galtzen ari da: barruko eskumen-banaketa eta kasuan-kasuan dagokion koordinazio-sistema argitzea.
3. Parte hartzeko egitura berriak sortu ditu, horiei izena bakarrik jartzen die, EAEko enplegu-politikaren zuzendaritzan nahiz plangintzan esku-hartze aktiboa eta benetako partaidetza bermatzen dituzten behar besteko eskumenik izan gabe. Halaber, azken urteotan, hedapen-politikan kontsultarako organoen eta Gobernuko aholkularien kopurua gehitu egin da, eta kontsultak egiteko berezko eginkizunean eta enpleguaren inguruan hiru alderdirekin nahiz modu parita-

rioan parte hartzea behin eta berriro eskatu duten sindikatu- nahiz enpresa-erakundeen ordezkariak nahiz kokapena gutxietsi egiten du.

Hortaz, gure ustez Euskal Autonomia Erkidegoko Enplegu Legearen Aurreproiektua, EAEn enplegu-politika eragingarria ahalbidetzen duen legea eratzeko aukera alferrik galtzen duen lege birtuala besterik ez da. Izan ere, ez ditu jorratzen gure erkidegoan gai horren inguruan sortzen ari diren benetako arazoak. Hori dela medio, administrazio ezberdinen artean ez da koordinaziorik egongo, eraginkortasunik ez da egongo eta data arte gertatzen ari diren bikoiztasunak nabarmenak izango dira.

Bilbon, 2006ko apirilak 26

Presidentea

Idazkari orokorra

LAB SINDIKATUAREN ORDEZKARIAREN BOTO PARTIKULARRA

Irizpenean jasotzen den hainbat alderdirekin bat etorri arren, boto partikularra ematera behartuta gaude, lan harremanetarako euskal esparruaren aldarrikapena haizatu nahi baitugu; aurretiaz eta ezinbestean egin beharreko aldarrikapena benetako enplegu politika eraginkorra eta osozkoa garatuko badugu, inoren esku harterik gabe.

LEHENENGOA

1. artikulua dio EAEko Enplegu Legearen amaierako helburua erabateko enplegua, egonkorra eta kalitatezkoa dela dio. Era berean, 3. artikuluan Enplegu Politika antolatuko duten printzipio gidariak zerrendatzen dira eta, horien artean, *“enplegu mailak, egonkortasuna eta kalitatea gehitzea”* aipatzen da.

Legearen amaierako helburua eta Enplegu Politikaren printzipio gidariak, horrela formulatuta, handiguratsuegiak dira, oraingo antolamendu juridiko eta politikoari datxezkion mugak eta enpleguaren alorrean bat ere eskumenik ez daukagula ikusita.

Espainiako lan legediak kontratazioaren gaian eta 1984tik egin diren ondozko ondoko erreformek ikaragarri segmentatutako lan merkatua eratu dute, dagoen ekoizpen egiturak inola ere justifikatzen ez duena.

Lan merkatuaren dualtasun nabarmenaren ondorioz, ikusten dugu EAEn behin-behinekotasunak soldatapeko langileen %30 ingururi ukitzen diola, gutxi gorabe-

hera. Horrek esan nahi du gure behin-behinekotasun tasa Europa osoko handiena dela, eta Europako Batasuneko batez besteko balioaren bikoitza ere badela.

Beraz, lana banatzeko politika eraginkorra garatu ahal izateko, lan prekariotasunaren kontra eta enplegu kalitatearen alde, ezinbestekoa zaigu lan harremanetarako geure esparrua izan dezagun, gai desberdinak araupetzeko erabateko legegintza ahalmenarekin, besteak beste: oinarritzko lan eskubideak, kontratazio motak, gehieneko lanaldia eta aparteko orduetara jotzea, gutxieneko soldata, kanporatzeari aurre egiteko bermeak, lan baldintzen aldarazpena...

Baina EAEko Enplegu Legeak ez dauka halako eskumenik, ez eta halakorik lortzeko behar duen resorterik baliabiderik ere.

BIGARRENA

Lege aurreproiektu hau aurkeztea ariketa politiko hutsala da. Lege birtuala da, ez baitu inolako eraginkortasun juridikorik izango harik eta egun Estatuko Enpleguko Zerbitzu Publikoak egun dituen zereginak eta zerbitzuak transferitzen ez diren bitartean.

HIRUGARRENA

Gasteizko Gobernuak 2006an 77,5 milioi euro bideratuko ditu oraindik transferitu ez zaizkion Lan eta Enplegu alorreko egitarau eta jarduketetara. Diru hori Administrazioak 2006ko ekitaldirako dituen Aurrekontu Orokorren %1 da.

Transferitu barik dauden gaietara xedatutako partidek koste bikoitza dakarkie EAEko herritarrei, kontzeptu berengatik birritan ordaintzen ari baitira:

- Kupoaren bitartez; kupoa Estatuak EAEk bere gain hartu barik dituen eskuduntzetan egiten dituen gastuak finantzatzeko Araba, Bizkaia eta Gipuzkoak egin behar dioten diru ekarpena da.
- Eta Lakuak EAEko Aurrekontu Orokorrei egotzita egiten duten gastuaren bidez; gainera, Jaurlaritzak, gero, ez dio diru hori estatuari kupotik deskontatzen.

Transferitu gabeko esparruetan egitarauak burutzeraz xedatzen den gastua, bere bolumenarengatik, bigarren mailako arazoa da, testigantza hutsezkoa. Gainera, nekez izan liteke bestela, transferitu gabeko eskuduntzak osorik eta alde bakarrak bere gain hartu behar izateak eskatuko lukeen gain-ahalegin ekonomikoarengatik, horrek Kontzertu Ekonomikoaren bitartez emandako finantza ahalmena gaindituko bailuke.

Lakuako Gobernuak enpleguko politika aktiboetan egiten duen gastu gehigarri hori justifikatzeko Madrilgo gobernuaren politikak arintzearen eta osatzearen egin beharreko ekarpena dela esanez justifikatzen du. Alabaina, enplegua gehitze-

ko, eta enpleguaren kalitatea hobetzeko benetan duen ahalmena oso txikia da eta, aldi berean, bere jardunak bikoiztasunak eta ez-eraginkortasunak eragiten ditu.

Beraz, ondoriozta dezakegun bakarra da jarduketa horiek marketing kanpaina baten barruan sartzen direla, Ibarretxeren gobernu Madrigo gobernuarekin enplegu politiketako lidergoaren lehian sartzeko hedabideei begira soilik egiten duen kanpainaren barruan, alegia.

Ondorioztatzen dugu, era berean, errutina politiko horrek, autogobernuan sakontzen lagundu baino, agerian jartzen duela gobernu autonomikoak Autonomi Estatutua osorik garatzeko ahulezia, onetsi zenetik 25 urte igaro diren arren.

Eskema honetan, Enplegu Legearen Aurreproiektua aurkeztea ere propaganda kanpaina berean sartuko litzateke, non EAEko gobernuak eta gobernuia sostengatzen duten alderdiek enpleguaren alorrean duten lidergoa antzestu nahi baitute.

LAUGARRENA

2. artikuluan dioenez, Enplegu Lege honen ondoreetarako, *“langabeziaz babesteko ekintza”* Enplegu Politikaren kontzeptuaren barruan sartzen da. Eta dago jasota 4. artikuluan, non enplegu politiken barruan sartzen diren ekintzen zerrenda ageri baita.

Enplegu Politika bitarteko eraginkorra izango bada, osotasunezko izaera eduki behar du, enplegu politika aktiboak eta pasiboak koordinatuta egon daitezen, behar den moduan.

Alabaina, Espainiako Konstituzioaren 149. artikulua Estatuari ematen dio Gizarte Segurantzako oinarritzko legegintza eta erregimen ekonomikoari buruzko eskumen eskusiboa, zerbitzuen kudeaketa transferitzeari atea itxi barik, baina estatuko babes sistemaren batasuna kolokan jarri barik.

Langabeziaren prestazioak Gizarte Segurantzaren sistemaren babes ekintzaren barruan sartzen diren heinean, EAEk ez dauka langabeziaren babes noraino helduko den zehaztu edo erabakitze behar duen eskumenik; hau da, ezin du prestazioak eskuratu ahal izateko zelako kotizazio epeak behar diren finkatu, ez eta diru kopuruak kalkulatzeko arauak eta laguntza horien iraupenak erabaki ere.

Hortxe dago Gernikako Estatutuaren arlo honetako eskuduntzen muga; EAEko erakundeei langabeziaren gizarte babeseko estatuko sistema kudeatzeko ahalmena baino ez zaie aitortzen (aurreproiektu honetako 12 eta 14. artikuluetan onartzen den bezala), baina ezin du bere politika pasiborik definitu, babes ekintza bereiztua diseinatuz.

Beraz, artikulatu hutsa daukagu aurrean, berriro ere, araugintzarako balio ez duena, Legeak ez baitauka bere eduki osoaren eraginkortasun juridikoa bermatzeko behar duen eskumen euskarririk.

Azken finean, estatutuaren edukiak sozietate-lan arloan antzua denez Enplegu Lege honek ez du balio Enplegu Politika eraginkor eta osozkoa garatzeko.

Horregatik, berresten dugu esparru juridiko-politiko berria behar dugula, enplegu eta babes sozialeko gaitan araugile izan litekeena, geure Lan Harremanen eta Babes Sozialeko Euskal Esparrua eraikitzen hasteko.

BOSGARRENA

Enplegu politiken barruan sartzan diren ekintzen artean, 11. artikulua Eusko Jaurilaritzak eta Foru Aldundiek enplegua sustatzeko alorrean emango lituzketen dirulaguntzak eta zerga hobariak aipatzen ditu.

Horren gainean, esan behar dugu frogatuta dagoela diru pizgarriak (dirulaguntzak zein zerga hobariak) ez direla bat ere eraginkorrak enplegua sortzea sustatzeko, edo enpleguaren kalitatea areagotzeko.

Pizgarri horiek lan esku edo indarra merkatzen laguntzen dute, baina patronalak berak ere aitortzen du ez direla estimulu erabakigarria aurreikusita ez zegoen lanpostu bat sortu edo mantentzeko eta, ondorioz, alferrikakoak direla, azkenean.

Horiek dira, hain zuzen, *Enplegu politika aktiboak EAEn eta EBn (2004)* txostenaren ondorioz interesgarrietako batzuk. Azterlan hori EGABren ekimenez egin da, eta EGABren osoko bilkurak aho batez onetsi du, gainera.

Betalde, eta enpleguaren kalitatea gehitu eta lan eta familia bizitzak uztartzea sustatu nahi izanez gero, lan harremanen benetako mamia aldatzeko legegintza eskumenik ez daukagunez, EAEko erakundeek eskueran dagoen baliabide bakarrera jotzen dute: dirulaguntzak emateko politikara, alegia.

Alabaina, EAEko lan egoerari buruzko datuek agerian uzten dute EAEko erakundeek harro aipatzen duten dirulaguntzen kultura ez dela eraginkorra; neurri handian, bestelako eginbide eragingarriagorik bultzatzeko eskumenetan ahul daude heldu diote jardunbide politiko horri.

Enplegu kalitateari dagokionez, prekariotasunaren zenbakiak askoz ere adierazkorragoak dira, behin-behinekotasunaren tasa %30 ingurukoa da, eta Europako Batasuneko batez bestekoaren bikoitza, gainera. Era berean, EAEn dagoen lan bereizkeria zenbatekoa den ageri-agerian uzten duten datuak ere hor daude, adibidez, gizonezkoek, batez beste, emakumeek baino %35,3 gehiago irabazten dutela.

Eta lana eta familia uztartzeko neurriei dagokienez, guk ateratzen dugun ondorioa da oso eraginkortasun gutxikoak direla, eszedentzia bati edo lan murrizketa bati eusteko eskaria ez baitago oso hedatuta, besteak beste, dakarten soldata galerak handiak direlako.

Gainera, uztartze edo baterapen neurri horiek eusten dieten gehienak emakumeak dira eta, horrela, genero desberdintasunak areagotu egiten dira. Horregatik, beste-

lako legegintza bitarteko batzuk behar dira, famili barruko ardurak gizon eta emakumeen artean hobeto banatzen laguntzeko. Baina EAeko erakundeek ezin diete neurri horiek heldu, beren eskumenez harantzago doazelako.

SEIGARRENA

Enplegu Legearen aurreproiektuak emakume eta gizonen berdintasunerako Legearen (4/2005 Legea) xedapenak urratzen ditu; lege horrek agintari publikoak bere politika eta ekintza guztietan genero ikuspegia txertatzera behartzen ditu, araugintzan ere bai.

ZAZPIGARRENA

Beste gai batzuetara aldatuz, guk uste dugu desegokia eta alferrikakoa dela Zioen Azalpenean 2004ko Europako Konstituzioaren Tratatuari buruzko erreferentziak aipatzea, batez ere kontuan hartuta 2005eko otsailaren 20an egin zen erreferendumean oso balantze eskasa lortu zuela. Zentsuko %61 baino gehiago abstenitu egin zen, eta baiezeko botoak botoa ematera deitutako pertsonen %24 baino ez ziren izan.

ONDORIOA

Argudio hauek ikusita, Enplegurako Kontseilu Aholkularia sortzea, zein LANBIDEn Kontseilu Nagusia abiaraztea, kasurik onenean boluntarismo politikoko jarduna baino ez da, gure ustez, propaganda eragiketa hutsa dela ez esatearren. Horregatik, bi organo horiek sortzearen aurka gaudela adierazi nahi dugu.

Sozietate eta lan arloan legegintzarako eskumenik ez daukagunez, eta enpleguko politika aktibo eta pasiboen alorrean transferentziarik ez daukagunez, bi organo horiek enpleguko benetako osozko politika bat diseinatu, planifikatu eta kudeatzen laguntzeko bitarteko baliagarriak izan daitezen aukera oro ezereztatzen da.

Beraz, Enplegurako Kontseilu Aholkularia zein LANBIDEn Kontseilu Nagusia sortuko balira, ez lukete LAB sindikatuaren onespenerik izango.

Nolanahi ere, LABek agerrarazi nahi du enplegu alorrean ekonomia eta sozietateko eragileekin elkarrizketa hiruko organo parekidearen bidez garatu beharko litza-teke, administrazioak, erakunde sindikal eta erakunde patronal adierazgarriek parte hartuz.

Rafa Izquierdo
LABen ordezkaria EGABn